

6. Дерябо С. Отношение к здоровью и к здоровому образу жизни: методика измерения / С. Дерябо, В. Ясвин // Директор школы. – 1999. – № 2. – С. 7.
7. Вихованці інтернатів про себе і своє життя / О.М. Балакірева, О.О. Яременко, Н.П. Дудар та ін. – К. : Український інститут соціальних досліджень, 2000. – Кн. 1. – 134 с.
8. Лебедев О.Е. Цели и результаты школьного образования : метод. реком. / О.Е. Лебедев, Н.И. Неупокоева. – СПб. : СПГУПМ, 2002. – 52 с.

БОРИСОВА М.В.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ В КАНАДІ

Існуюча мозаїчність у методології досліджень сучасної вищої освіти свідчить про складнопідрядний характер його структурних елементів, багатофункціональність, мультикультурність самого цього феномену, що перебуває у складних зв'язках з економічними, політичними, соціальними інститутами сучасної культури. Після тривалого періоду поступального руху сучасна система вищої освіти поставала перед низкою серйозних проблем. Традиційні завдання й функції вищої освіти інтегруються з проблемами адаптації вищих навчальних закладів до сучасних соціально-економічних і політичних змін, їхнього співробітництва з мультикультурними державами, з одного боку, і глобальним космополітичним світом – з іншого. У цих умовах стає актуальним дослідження вибору стратегій інтернаціоналізації й глобалізації в кожній конкретній національній системі вищої освіти.

Мета статті – проаналізувати процеси інтернаціоналізації та глобалізації вищої освіти Канади, які належать до найбільш значних і вагомих тенденцій й останнім часом впливають на її розвиток.

Глобалізація – багатовимірний термін. Вона висуває умову: світ – єдиний суцільний простір [12]; її розглядають як процес: поєднання місцевостей, відокремлених великими відстанями, та інтенсифікація відносин між ними [13]; глобалізацію також пов'язують з інтернаціональними економіками, розглядають як концепт глобальної політики та культури [7; 14]; часто термін “глобалізація” вживають як синонім до терміна “інтернаціоналізація”, хоча багато дослідників вважають таке поєднання помилковим або проблематичним через асоціації з терміном “держава – нація” [12].

Глобалізація вищої освіти в сучасних дослідженнях розглядається як процеси зростання взаємозалежності й конвергенції національних економік, лібералізація торгівлі та ринків, де панує конкуренція, боротьба за ринки освітніх послуг, транснаціональна освіта й комерційна передача знань [10; 13].

Інтернаціоналізація освіти – це численні зміни сутності й внутрішнього життя вищої освіти в напрямі міжнародної діяльності, які супроводжуються зменшенням значення національних освітніх систем, але не повним їхнім зникненням [11]. Держава, ринок та університет зберігають свої інституціональні особливості, хоча на практиці вони дедалі більше конкурують між собою. Інтернаціоналізація передбачає взаємодію різних систем освіти, університетів у мультикультурних умовах. На початку ХХІ ст. інтернаціоналізація проходить у жорстких умовах глобалізації світового освітнього простору. Інтернаціоналізація змінює вимір освіти, а глобалізація змінює світ, у якому розвивається інтернаціоналізація [9, с. 3]. Тому, вважаючи глобалізацію й інтернаціоналізацію вищої освіти різнопорядковими явищами (явищем глобальної світової економіки і явищем культури), у сучасних умовах необхідно розглядати ін-

тернаціоналізацію вищої освіти як соціокультурний процес, що відбувається під впливом глобальних соціально-економічних і політичних процесів.

Аналіз робіт канадських учених дає змогу виділити три основні типи поглядів на проблему відносин глобалізації та системи вищої освіти Канади:

– демонізація глобалізації, через яку відбувається розмивання й зникнення національних кордонів і моделей освіти, пов'язування глобалізації з посиленням впливу Світового банку й з американізацією вищої школи, з однаковим процесом загальної уніфікації освітніх систем [4];

– ігнорування глобалізації як чинника, що впливає на вищу освіту [3];

– сприйняття глобалізації як соціально-економічного середовища, до якого вищі навчальні заклади мають пристосуватися або змінити свою структуру відповідно до нових вимог і цілей викладання й навчання [1; 2; 5; 6].

Синхронізація процесів сучасного розвитку канадської вищої освіти дає змогу говорити про чотири основні аспекти, які визначають глобалізацію: економічні, політичні, культурні й технологічні. На наш погляд, усі ці чотири аспекти, що змушують університети не просто розвивати міжнародні зв'язки, а виступати великими міжнародними корпораціями на глобальному ринку, пов'язані між собою. Економічний аспект виявляється в розширенні ринку освітніх послуг, зростанні конкуренції між традиційними й інноваційними постачальниками вищої освіти, а також у скороченні бюджетного фінансування системи вищої освіти. Скорочення бюджетного фінансування автоматично спричиняє зменшення впливу держави на систему освіти й зростання впливу недержавних корпорацій і наднаціональних організацій, що фінансують університети. Рішення наднаціональних установ формують та якоюсь мірою обмежують вибір шляхів державної освітньої політики. У свою чергу, зміна освітньої політики відбувається під впливом культурних змін у глобальному суспільстві. Глобалізація формує культуру за допомогою технологій зв'язку й засобів інформації. Нові культурні зразки часто суперечать місцевим культурним традиціям і формують “реальну віртуальну” культуру, що сприяє поширенню космополітичних цінностей.

Розвиток засобів електронного зв'язку приводить до формування нових форм і методів освіти в Канаді, структурної розмаїтості в системі “вища освіта без кордонів”, де віртуальні, ліцензійні (франчайзингові), корпоративні університети, інтернаціональні конгломерати, брокери у сфері освіти, виробники програмного забезпечення, видавництва сприяють виникненню нових форм конкуренції, а отже, впливають на економічний вимір глобалізації канадської вищої освіти.

Відповідно до даних Асоціації університетів і коледжів Канади АУКК (The Association of Universities and Colleges of Canada), яка, починаючи з 1990 р., проводить опитування серед університетів і коледжів щодо запровадження інтернаціональних заходів з метою інтеграції міжкультурного виміру у процес навчання, багато вищих навчальних закладів повідомили про поглиблення й розширення плану дій щодо інтеграції інтернаціонального виміру в базове навчання, викладання, проведення досліджень та надання інших освітніх послуг [8]. Серед головних причин інтернаціоналізації вищої освіти було зазначено такі:

- підготовка інтернаціонально освічених випускників;
- створення стратегічних альянсів з навчальними закладами за кордоном;
- підтримка та стимулювання інновацій у навчальних дисциплінах та програмах;
- забезпечення грантами міжнаціональних та національних дослідницьких програм;
- задоволення потреб ринку праці Канади.

Опитування, проведене Асоціацією університетів і коледжів Канади у 2008 р., виявило значні зрушення в бік інтернаціоналізації вищих навчальних закладів порівняно з 2000 р. (див. табл.).

Таблиця

Напрями інтернаціоналізації

Організаційні фактори	2000 р.	2008 р.
Університети, що декларують інтернаціональний вимір у своїх стратегічних планових документах	84%	95%
Університети, що доповіли про створення керівної посади для іноземців на рівні ректора та проректора	–	38%
Університети, що доповіли про створення керівної посади на рівні проректора з міжнародних питань	–	58%
Університети, що доповіли про збільшення бюджету на міжнародні заходи	–	74%
Канадці, що вчаться за кордоном		
Студенти стаціонару, що отримали кредит на навчання за кордоном	0,9%	2,2%
Університети, які надають фінансову допомогу канадцям, що вчаться у кредит	62%	81%
Університети, які надають логістичну та моральну підтримку студентам, які тільки збираються або вже навчаються за кордоном	74%	83%
Міжнародні студенти в Канаді		
Студенти стаціонару, що навчаються за візою	35,988	70,000
Університети, які надають стипендії міжнародним абітурієнтам	36%	69%
Університети, які надають стипендії міжнародним випускникам	38%	62%
Інтернаціоналізація блоків дисциплін/курсів		
Університети, які пропонують або вже у процесі розробки інтернаціоналізації блоків дисциплін/ курсів	–	58%
Університети, які пропонують академічні програми у міжнародному фокусі	53	61
Академічні програми в міжнародному фокусі	267	356
Університети, що потребують випускників із задовільними знаннями другої мови	16%	9%
Освіта на експорт		
Університети, що активно пропагують свій освітній продукт та послуги за кордоном	42%	67%
Об'єднання міжнародного розвитку		
Університети, що доповіли про підвищення інтересу серед студентів до участі в міжнародних заходах	–	67%
Університети, що доповіли про підвищення інтересу серед викладачів до участі в міжнародних дослідницьких заходах	–	63%

Безперечно, інтернаціоналізація залишиться центральною рушійною силою в освітній системі Канади, хоча її межі не дуже чіткі, оскільки певні тенденції можуть вплинути на інтернаціоналізацію та стануть на заваді або будуть сприяти її розвитку:

- політичні реалії та національна безпека (загроза тероризму може вплинути на кількість іноземних студентів);
- політика уряду та вартість навчання;
- розширення можливостей вступу до власне канадських вищих навчальних закладів зменшить попит на навчання за кордоном;

- зростання використання англійської мови в дослідженнях та інструкціях може стимулювати інтерес до міжнародних програм, що викладаються англійською;
- інтернаціоналізація блоків дисциплін/ курсів (студенти можуть вважати такі програми корисними, оскільки викладання дисциплін рухається у бік моделей, запроваджених у США та інших розвинутих країнах);
- дистанційне навчання;
- розширення міжнародних програм у приватному секторі вищої освіти;
- акредитація якості міжнародних програм у сфері вищої освіти;
- європейська політика (від того, чи буде Європа захищати свій освітній простір від решти світу, чи буде радо вітати міжнародних студентів, залежатиме майбутнє інтернаціоналізації вищої освіти Канади).

Висновки. Отже, канадські університети зробили унікальний та вагомий внесок у виокремлення місця Канади у світі; вони відіграють вирішальну роль у подальшому зростанні світової конкурентоспроможності Канади, оскільки її вищі навчальні заклади готують випускників, які мають міжнародні та міжкультурні навички, обов'язкові для участі в сучасній глобальній економіці знань та для існування в багатовимірному мультикультурному середовищі Канади. За допомогою власних міжнародних партнерів та програм обміну студентами університети допомагають у просуванні переваг навчання в Канаді за кордон і роблять значний внесок у дослідницькій та інноваційній сферах. Поява канадських університетів на міжнародній арені має непересічне значення для забезпечення високого рівня життя в Канаді, а також її довготривалого економічного зростання та конкурентоспроможності.

Література

1. Altbach P.G. Globalization and the University: Myths and Realities in an Unequal World // National Education Association. The NEA 2005 Almanac of Higher Education. – Washington, DC: National Education Association, 2004. – P. 63–74.
2. Altbach P.G. Knowledge and Education as International Commodities // International Higher Education. – 2002. – № 28. – P. 2–5.
3. Cameron, D. The federal perspective / Jones, G. (ed.), Higher Education in Canada: Different Systems, Different Perspectives. – New York : Garland Publishing, Inc., 1997. – P. 9–29.
4. Cruikshank, J. Economic globalization: implications for university extension practice in Canada // Studies in the Education of Adults. – 1997. – № 29(1). – P. 2–10.
5. DeWit, H. Internationalization of Higher Education in the United States of America and Europe: A Historical, Comparative, and Conceptual Analysis. – Westport, CT: Greenwood, 2002. – 234 p.
6. Duderstadt, J. The Future of Higher Education in the Knowledge-Driven, Global Economy of the 21st Century. A paper presented at the Symposium on Creating Knowledge, Strengthening Nations: The Changing Role of Higher Education. A Symposium in Celebration of the 175th Anniversary of the University of Toronto Charter. – Munk Centre for International Studies, University of Toronto, October 30 – November 1, 2002. – 24 p.
7. Featherstone, M. Global culture: An introduction / Featherstone, M. Global Culture. Newbury Park: Sage Publications, 1990. – P. 4–8.
8. Internationalizing Canadian campuses: Main themes emerging from the 2007 Scotiabank-AUCC workshop on excellence in internationalization at Canadian universities. – Association of Universities and Colleges of Canada. – Ottawa, 2007. – 34 p.
9. Knight J. Updating the Definition of Internationalization // International Higher Education. – 2003. – № 33. – P. 1–3.
10. Levin, J. Globalization and the Community College: Alterations to Mission and Structures. Paper presented at the American Educational Research Association annual meeting, April, San Diego, California, 1998. – 25 p.
11. Middlehurst, R. The Developing World of Borderless Higher Education: Markets, Providers, Quality Assurance and Qualifications. A paper presented at the First Global Forum on International Quality Assurance, Accreditation and the Recognition of Qualifications in Higher Education, UNESCO, Paris, October 17–18, 2002. – 34 p.

12. Robertson, R. Globalization: Social Theory and Global Culture. London: Sage Publications, 1992. – 45 p.
13. Uvalic-Trumbic, S. Globalization and the Market in Higher Education: Quality, Accreditation, and Qualifications. Paris: UNESCO Publishing, 2002. – 45 p.
14. Waters, M. Globalization. New York: Routledge. 1996. – 123 p.

БОЦЮРА О.А.

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО СКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕМАТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕМАТЕМАТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Україна, чітко визначивши орієнтири на входження в освітній і науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог. Згідно з Національною доктриною розвитку освіти, одним з пріоритетних напрямів розвитку освіти є особистісна орієнтація освіти [1]. Одним зі шляхів удосконалення процесу навчання в сучасному вищому навчальному закладі, реалізації принципів гуманізму, здійснення особистісно орієнтованого підходу в підготовці фахівців є диференціація завдань і методики навчання залежно від можливостей студентів.

Теоретична актуальність та практичне значення диференційованої підготовки майбутніх спеціалістів зумовлені складністю раціонального вирішення суперечностей між колективним характером навчальної діяльності та індивідуальним процесом засвоєння знань, оволодіння уміннями та навичками.

Мета статті – висвітлити проблеми і способи реалізації диференційованого підходу до складання навчальних математичних завдань для студентів нематематичних спеціальностей.

У теорії й практиці педагогіки є різні підходи до вирішення завдань диференціації й індивідуалізації:

- особистісно орієнтоване навчання (І. Якиманська [2]);
- профільна диференціація (В. Гузєєв [3]);
- рівнева диференціація (В. Беспалько [4]);
- внутрікласна диференціація (Н. Гузік [5]);
- рівнева диференціація навчання на основі обов'язкових результатів (В. Фірсов [6]);
- технологія індивідуалізації навчання (І. Унт [7]).

Більшість підходів відносять диференційовану підготовку учнів до психолого-педагогічних принципів, згідно з якими диференційоване навчання – це навчання за єдиною програмою, але з урахуванням індивідуальних особливостей. Диференційовані форми навчальної діяльності передбачають самостійну роботу учнів за диференційованими завданнями.

Уточнимо поняття самостійної роботи. Різні автори тлумачать його по-різному, залежно від того, який зміст вкладається в слово “самостійний”. Зустрічається в основному три значення цього поняття:

1. Учень повинен виконувати роботу сам, без особистої участі вчителя.
2. Від учня потрібні самостійні розумові операції, самостійне орієнтування в навчальному матеріалі.
3. Виконання роботи не регламентовано, учневі надається свобода вибору змісту й способів виконання завдання.